

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 214

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, SEPTEMBER 13, 1937

LETO XL — VOL. XL

Angleško delavstvo želi dobiti standard dela in življenja ameriškega delavstva

Norwich, Anglija, 11. septembra. Na letni konvenciji Trades Union, kjer je včlanjeno angleško organizirano delavstvo, se je včeraj mnogo razpravljalo o življenjskem standardu ameriškega delavstva. Angleški delavci želijo izboljšati svoj položaj na podlagi tega standarda.

Kongres zastopa 4.000.000 angleških organiziranih delavcev. Včeraj je bila sprejeta resolucija, ki zahteva večjo podporo za onemogle delavce, 40-urni delavnik in plačane praznike.

Na konvenciji sta tudi dva zastopnika American Federation of Labor, ki sta včeraj govorila, da pričakujeta, da bo v kratkem

nastal sporazum med A. F. of Labor in med C. I. O. unijo. Nobenega zastopnika CIO ni bilo na zborovanju.

Angleški govorniki so povdarjali, da so ameriški delavci mnogo na boljšem kot angleški. Odkodnina za poškodbe pri delu je v Ameriki skoro perfektna, starostna pokojnina obljubljuje mnogo in brezposelna zavarovalnina se je pravkar začela širiti.

Konvencija je zavrgla resolucijo, glasom katere bi se konvencija izjavila proti vladnemu programu za oborožitev. Angleška vlada namerava tekom prihodnjih pet let izplačati \$7.500.000.000 za novo oborožitev Anglije.

Hillier grozi Rusiji. Nemčija je vsak čas pripravljena braniti svojo čast. Hitlerjev govor je zopet vznemiril Evropo

Nuerenberg, Nemčija, 11. septembra. Nemški diktator Hitler je imel včeraj govor, v katerem je izjavil, da Nemčije nikdar ne bo porazil noben sovražnik, niti notranji, še manj pa zunanji.

"Naj bo to svarilo onim, ki skušajo v Moskvi zopet zapaliti svet z bakljjo vojne," je izjavil Hitler, ko ga je poslušalo nad 200.000 udeležencev nazijskega kongresa in je bil njegov govor oddajen po radiu.

"Bili so dnevi, ko je bila Nemčija ponižana in razžaljena," je nadaljeval Hitler, "da danes smo prišli tako daleč, da se nas bojijo in v tem strahu

hu nas tudi spoštujejo. Nemčija ni danes last nikogar drugega kot svoja lastna gospodarica."

Na kongresu je bilo navzočih tudi 48 diplomatskih zastopnikov raznih držav, med njimi tudi zastopnik Zedinjenih držav, ki je šel tja z odobrenjem vlade Zedinjenih držav, dasi je ameriški poslanik v Berlinu temu nasprotoval.

Hitlerjev bojeviti govor na kongresu je povzročil novo mržnjo v Rusiji napram Nemčiji. Rusko časopisje že odgovarja strupeno in bojevito. Splošno se pa sodi, da bo ostalo samo pri besedah.

Amerika molči glede laškoruskega spora

Washington, 11. septembra. Državni tajnik Cordell Hull ni odgovoril na vprašanje časnikarjev glede spora, ki je nastal med Italijo in Rusijo, ko je Rusija poslala več not Italiji in jo obdolžila, da je ona kriva submarinskih napadov na ruske tovarne ladje. Toda Hull je dal razumeti, da ameriška vlada skrbno opazuje razvoj nadaljnjih dogodkov. Trgovinski oddelek ameriške vlade je včeraj potem radia sporočil vsem ameriškim potniškim in tovarnim parnikom, da vozijo z največjo opreznostjo po Sredozemskem morju.

Dospeli iz Jugoslavije

Urad August Kollandra je bil obveščen, da se na parniku Normandie, ki dospe danes v New York, nahajajo Mrs. Jerta Ranzinger in Mrs. Ana Gorkos, ki so se vrnile s potovanja po Jugoslaviji. V Cleveland despoje v torek jutraj ob 8:30 na Union Terminal postajo, kjer jih pričakuje svojci. Mr. August Kollander se je ustavljal v New Yorku za par dni po uradnih opravkih.

Marino umorjen

Roy Marino, znan ohijski raketa, ki je bil zapleten v škandalu pri državnem odboru za pomiloščevanje jetnikov, je bil pretečeni petek umorjen. Truplo z 19 kroglicami so našli na neki farmi v bližini East Liverpool, Ohio.

Židovski praznik

Jutri zvečer začnejo praznovati židje svoj največji praznik "Yom Kippur" ali praznik kesaanja in pokore.

Fašisti v Rimu

Rim, 11. septembra. Il Popolo di Roma, pol-uradno glasilo Mussolinija, naznanja, da se bo 24. oktobra zbralo v Rimu do 100.000 udeležencev fašistov iz vseh delov sveta. To se bo zgodilo ob priliki praznovanja 15. obletnice vpeljave laškega fašizma. To bo nekako enako zborovanje, kot ga imajo te dni nemški nazisti v Nueremburgu. Skoro sleherni vas bo poslala vsaj enega zastopnika, ki v dotični vasi vodi fašistovsko propagando in gibanje.

Novi državljani

V petek 10. septembra se je na zvezni sodnji v Clevelandu vršilo zaslišanje za ameriške državljanske papirje. Prosilcev je bilo toliko, da je mogla sodnija pretekli petek vpoštevati le prošilce poljske in laške narodnosti. Tudi en Madžar je prišel na vrsto. Novo zaslišanje se vrši v petek 17. septembra, ko pridejo na vrsto Nemci, Čehi in Madžari. V petek 24. septembra se zopet vrši zaslišanje in to pot pridejo na vrsto Jugoslavlani in Irce ter Angleži. Pretekli petek so dobili sledeči Slovenci, ki prihajajo iz Istre in Primorja, državljanske papirje: Ivan Valenčič, Frank Mahnič, Jennie Zadnik, Josephine Stanich, Anton Cukljati, Ralph Brinc, Maria Dekleva, Mary Tauchar, Josip Veljak, Marion Rožič, Anton Polk Jr., Antonia Kontelj, Antonette Salomon, Maria Onofric in Peter Božič, skupaj 15 novih državljanov. Zadnjih izkazanih 408, danes 15, skupaj v letošnjem letu 423. Vsem skupaj iskrene čestitke!

Težak boj za Elya

Iz bližnjega mesta Euclida se poroča: Prvič v dolgih letih bo imel sedanjí dolgoletni župan mesta Euclid, Charles Ely, napram sebi skupno fronto vseh svojih nasprotnikov. Kenneth Sims je koalicijski kandidat vseh nasprotnikov Elya. Svoječasno se so ti nasprotniki kavalirali med seboj in pobijali Elya, sedaj so se pa združili in bodo udarili s skupnimi silami. Za Simsom je letos složna demokratska stranka, obenem ga podpira Citizens stranka in Taxpayers stranka. Ely je republikanec. Bil je že šestkrat izvoljen za župana v Euclidu. Doslej ga ni mogel še nihče premagati.

Smrtna kosa

V soboto popoldne je po dolgi in mučni bolezni umrl Frank Anžlov, star 44 let, stanujoč na 1404 E. 45th St. Bil je samec. V Ameriki je živel 25 let. Pokojni je bil član društva Slovenec št. 1 SDZ. Rojen je bil v vasi Prapreče pri Temenici, p. št. Vid pri Zatični, kjer zapuščala sestro in več sorodnikov. Pogreb se vrši v torek ob 8:30 dopoldne iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in Sinovi, 6502 St. Clair Ave. v cerkvi sv. Pavla na 40. cesti in na Calvary pokopališče. Bodi ranj-kemu ohranjen blag spomin!

Andricovi filmi

Znameniti filmi, katere je posnel znani sodrnik "Pressa", Mr. Andrica tekom svojega lanskega potovanja po Evropi, so sedaj zopet na razpolago občinstvu. Vsaka organizacija se lahko obrne za slike na Mr. Andrico, c/o. The Cleveland Press,

Koliko so veljali štrajki v letu 1936

Geneva, Švica, 11. septembra. Delavci so radi štrajkov izgubili v letu 1936 nič manj kot 24.248.488 delovnih dni. To poročilo je vzelo iz uradnega časopisa Mednarodne delavske zveze. Omenjeni so štrajki samo v 21 različnih državah sveta. Nad 24.000.000 delavcev je bilo prizadetih v 6.875 štrajkih v enaindvajsetih deželah. Na vrhuncu vseh so Zedinjene države, kjer so delavci lansko leto izgubili 13.091.958 delovnih dni. Poljska je na drugem mestu s 4.000.000 dnevi. Najboljši rekord ima mala republika Avstrija, kjer so delavci izgubili samo 299 delovnih dni. Nobenih uradnih podatkov ni mogoče dobiti iz Francije, Nemčije in Italije.

NAJNOVEJŠE VESTI

Washington, 12. septembra. Federalna rezervna banka je na povelje administracije odločila "oprostiti" \$300.000.000 v zlatu za javni promet. To se je storilo, da se obdrži nizka obrestna mera vladnih bondov, katere namerava rezervna banka nakupiti. Zvezna blagajna bo izdala za \$300.000.000 vrednosti zlatih certifikatov, katere pripiše rezervna banka vladi na račun.

Praga, 12. septembra. Najnovejša poročila naznanjajo, da umira Thomas Masarik, prvi predsednik čehoslovaške republike. Zadel ga je pljučnica.

Cleveland. — V soboto večer sta prišla v trgovino Geo. Mlačka, 4412 St. Clair Ave. dva roparja, ki sta z revolverjem v roki zahtevala denar. George je enega roparja naglo udaril z železno cevjo po glavi, dočim je drugi pobegnil. Pobili ropar se sedaj bori s smrtjo v mestni bolnišnici, a tudi drugega roparja so pozneje prijeli.

Madrid, 12. septembra. V bližini pristanišča Cartagena so vladni potapljači našli neki pokvarjeni submarin, katerega posadka je bil še živa. Submarin se ne more dvigniti navzgor. Splošno se sodi, da je to dotični submarin, ki je zadnje čase potopil več trgovskih ladij v španskih vodah in na Sredozemskem morju. Tudi ni mogoče določiti pripadnost submarina.

Relifni ljudje

Kakih 75.000 oseb v Clevelandu željno zre na prihodnjo sredo z upanjem, da bodo dobili svoj relifni delež za drugo polovico septembra. Malo je upanja, da bi bil denar pripravljen. Potrebje se nekako \$350.000, toda mesto nima denarja. Od prvega maja do 1. sept. je mesto potrošilo za relif že \$2.000.000 in se pri tem zadolžilo.

Konvencija tiskarjev

Včeraj je bila v Louisville, Ky., otvorena konvencija unijskih tiskarjev v Ameriki, ki so združeni v International Typographical uniji. Delegati zastopajo kakih 60.000 unijskih tipografov v Ameriki. Eno izmed vprašanj, ki bo prišlo na vrsto je, ali ostane unija pri A. F. of L., ali se uradno pridruži C.I.O. organizaciji.

150-letnica ustave

Ves ameriški narod bo praznoval prihodnji petek, dne 17. septembra 150-letnico ameriške ustave. Cleveland ne bo zaostajal za drugimi mesti. Na povelje ravnatelja katoliških šol v Clevelandu bodo otroci v katoliških šolah praznovali dan 17. septembra s posebnimi svečanostmi in debatami, saj je bil med onimi, ki so ameriško ustavo pomagali narediti in so jo podpisali, tudi en katoliški škof. Otroci katoliških šol se udeležijo tudi ogromne parade v petek. Vsi otroci morajo biti v petek ob 6:30 zvečer na mestu v paradnih skupinah, kakor se jim bo v šoli naročilo. Parada se začne na 22. cesti in Euclid Ave., koraka do Public Square, po Ontario do Lakeside Ave. in potem na razstavo. Nobene vstopnine ni na razstavo za one, ki so v paradi. Katoliške šole bodo imele osem godb v paradi in več krasnih flotov.

CIO v politiki

Na zadnjem zborovanju eksekutivnega odbora C. I. O. v Clevelandu je več delegatov predlagalo, da C. I. O. podeli svojo podporo v prid nominacije Walter O'Donnella, neodvisnega demokratskega kandidata za župana. Toda eksekutivni odbor ni tozadevno ničesar ukrenil, sprejetih pa je bilo nekaj pikrih resolucij proti sedanjemu županu Burtonu.

Združeni mladinski zbori

V torek 14. septembra, se vrši zadnja seja zastopnikov združenih mladinskih zborov pred skupnim koncertom. Vsi zastopniki naj se gotovo udeležijo. Seja se vrši v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 8. zvečer. — Tajnica.

Ustavite se pri Jurci!

Kadar vas nanese pot v prijazen West Park, ne pozabite se ustaviti v prijaznih Jurcovi prostorih, 4444 W. 130th St., kjer boste ob vsakem času prav prijazno postreženi.

V bolnišnici

V svrhu operacije se je podala v Lakeside bolnišnico Mrs. Mary Skerl, 5095 Turney Rd., Garfield Heights. Dobri rojakinji vsi želijo, da bi se čimprej zdrava vrnila med svoje.

Nov grob

Sinoči ob 5:20 je preminul rojak Joseph Prime, 1017 E. 71st St. Pogreb bo imel v oskrbi A. Grdina in Sinovi pogrebni zavod. Podrobneje poročamo jutri.

Listnica uredništva

Tajniku Slov. Del. Doma, Waterloo Rd. Poštna uprava ne dovoljuje oglasov za "Bingo" igre, torej vašega oglasa ne moremo priobčiti.

Popravek

V zahvali za pokojnim John W. Rožič je bilo omenjeno, da je Mrs. Joseph Ausce darovala za venec. Pravilno je Mrs. Josefa Ausce, iz Addison Rd.

Pozdrav

Iz Toronto, Kanada, pošiljata pozdrave George Turek in F. Weiss. V Torontu se vrši kanadska razstava, kjer je videti mnogo zanimivega. Hvala za pozdrave.

* Iz Nankinga, Kitajske, je zbežalo 700.000 oseb, ko so mesto bombardirali Japonci.

V Jugoslaviji je nastal sporazum med pravoslavno cerkvijo in obstoječo vlado

Belgrad, 11. septembra. Uradno se naznanja, da bo javnost v kratkim doznala, da je nastal nekak sporazum med pravoslavno cerkvijo in med jugoslovansko vlado. Glasom dosedaj nepotrjenih poročil je pravoslavna cerkev izvajala popolno zmago proti vatikanskemu konkordatu. Ministerski predsednik Stojadinović se je podal.

Borba proti konkordatu, ki je po mnenju pravoslavnih dajal katoliški cerkvi preveliko oblast, se je začela v juliju mesecu, ko je ministerski predsednik v zbornici poslancev dobil potrdilo konkordata.

Nastali so težki boji in vmes je prišla še smrt pravoslavnega patriarha Varnave, kar je še bolj razburilo javno mnenje.

Sedaj je vlada napram pravoslavni cerkvi odnehala v toliko, da je privolila, da ne bo silila v takojšnjo, potrditev konkordata, pač pa pride enkrat pozneje na vrsto. Konkordat bi imel biti potrjen še od senatne zbornice.

Vlada je nadalje obljubila, da bo kaznovala one policiste, ki so tekom verskih procesij napadli duhovne v procesiji. Pravoslavna cerkev je pa obljubila umakniti izobčenje ministrov in državnih poslancev, ki so delovali za konkordat.

Tajni vladni agenti preiskujejo že pet tednov poslovanje nazijev v Zed. državah

Washington, 11. septembra. Tajni zvezni agenti, takozvani "G-men" že delj časa preiskujejo delovanje in propagando nemških nazijev v Ameriki. Vladni odvetniki pa iščejo v postavnih knjigah, kako je mogoče enako propagando kaznovati.

Dokler ne bodo tajni agenti gotovi s svojim delom seveda vlada ne bo podvzela nobenega koraka. Vladni odvetniki so mnenja, da je vladi na razpolago mnogo postav, glasom katerih se lahko kaznuje vladi sovražne elemente.

Preiskavo napram pristašem Hitlerja v Ameriki je odredil generalni zvezni pravdnik Cummings, potem ko je dobil namigljaj iz kongresa, da je taka preiskava potrebna v ožigled vedno večjim pritožbam od strani javnosti.

Pričakuje se pa tudi, da bo kongres pri svojem prihodnjem zasedanju odredil samostojno preiskavo glede nastopa Hitlerjevih pristašev v Ameriki. Kongresman Dickstein je že v zadnjem zasedanju poslanske zbornice kongresa zahteval enako preiskavo, ki pa je bila odklonjena.

Kongresna preiskava je bila odklonjena, potem ko je generalni zvezni pravdnik zagotovil kongresmane, da bodo tajni agenti sami z mnogo manjšimi stroški lahko vodili tako preiskavo.

Komunisti ne morejo biti uradniki v avtni uniji

Detroit, 11. sept. Homer Martin predsednik U. A. W. A. je izjavil včeraj, da so komunisti lahko člani unije avtomobilskih delavcev, toda organizatorji niti uradnike unije ne morejo biti. Homer Martin je izjavil, da so komunisti odgovorni za razne nepostavne štrajke in za razna radikalna dejanja, ki škodujejo uniji in delavcem. Eksekutivni odbor, ki je bil izvoljen na zadnji konvenciji v Milwaukee, se sestane te dni in bo izdal permito organizatorjem in lokalnim uradnikom. Pri tem bodo odstranjeni vsi, ki so komunisti.

Čvrst slovenski fant

William Jurca, sin znane Frank Jurcove družine iz West Parka, odide v petek na kolegij v St. Louis, Mo. William je priznan rokoborec in nosi naslov prvaka v tem sportu v Clevelandu. Na kolegij so ga povabili, da bo igral pri zogometu. Posvetiti se namerava splošno atletiki, katero bo po dovršenih študijah poučeval kot svoj življenjski poklic. Našemu korenjaku Williamu Jurca želimo mnogo uspeha in vso srečo v bodočnosti. Da, slovenska kri, ta je zakej!

Sestanek volivcev 32. vardi

V torek večer ob 8. uri se vrši v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd. sestanek volivcev 32. varde. Kot glavni govornik bo nastopil Mr. John Rožanc, kandidat za councilmana v 32. vardi. Razložil bo svoj program in načrte navzočim volivcem. Vsi volivci so prijazno prošeni, da se udeležijo tega sestanka v torek večer.

migljaj iz kongresa, da je taka preiskava potrebna v ožigled vedno večjim pritožbam od strani javnosti.

Pričakuje se pa tudi, da bo kongres pri svojem prihodnjem zasedanju odredil samostojno preiskavo glede nastopa Hitlerjevih pristašev v Ameriki. Kongresman Dickstein je že v zadnjem zasedanju poslanske zbornice kongresa zahteval enako preiskavo, ki pa je bila odklonjena.

Kongresna preiskava je bila odklonjena, potem ko je generalni zvezni pravdnik zagotovil kongresmane, da bodo tajni agenti sami z mnogo manjšimi stroški lahko vodili tako preiskavo.

Židje širijo gnjilobo, pravi nemški minister

Nuerenberg, Nemčija, 11. septembra. Paul Goebbels, nazijski minister za propagando, je na naziskem zborovanju izjavil, da so "Židje paraziti med narodi sveta, ki širijo gnjilobo in propast." Svaril je Evropo, da se pravočasno zbudi pred židovsko nevarnostjo. Žid je uničevalec kulture, širilec revolucije, sovražnik vsega sveta. Njemu je za profit in izkoriščevanje, drugi lahko vsi poginejo. "Svoboda časopisja" je nadaljeval nazijski minister, "je krinka, za katero se skrivajo moderni banditi, povzročevalci vojn in drugi človeški jastrebi. Oprostitve časopis od svobode časopisja je ena največjih historičnih potreb današnjega sveta. Narodni socializem in fašizem sta topogledno že mnogo dobrega storila..."

Pokojna Mrs. Porenta

Na drugem mestu današnjega lista je poročano, da je v Reliance, Wyo., umrla Minka Porenta. Poroča se nam nadalje, da ima slednja v Clevelandu sestro Frances Lorber in brata Jos. Pivka, v Port Washington, Wis. pa sestro Jennie Pungartnik. Ranjki želimo večni mir in pokoj.

Jaster resignira

Iz Columbusa se poroča, da namerava resignirati državni direktor za javna pota John Jaster iz Clevelanda. Jaster namerava prevzeti kako zvezno službo. Izjavil se je, da je ba-je preveč politike v njegovem uradu.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 84 Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po razpisnih: celo leto, \$5.50; pol leta, \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$8.00.
Posamezna številka, 3 centa.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carrier, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$8.00 per year. Single copies, 3 cents.

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 214, Mon., Sept. 13, 1937

BESEDA IZ NARODA

Mladinski pevski zbor na Holmes Ave.

Cleveland (Collinwood), O.—Večkrat sem se namenil, da bi dal v javnost dopis od mladinskega pevskega zbora na Holmes Ave., a žalibog, vselej pride kak zadržek, da človek odloži.

Ravno sedaj mi čas dopušta, da bom malo opisal radi naših mladih pevcev. Večkrat jih grem poslušati, kadar se vežbajo v petju. Človeku se kar mlo stori, kako ta mladina lepo zapoje in zvesto sledi pevovodji, g. L. Semetu.

Zato apeliram na starše, da bi se malo bolj zanimali, da bi svoje otroke bolj redno pošiljali k pevskim vajam. In tudi starši sami, da bi se bolj redno udeleževali sej in sodelovali z odborom za napredek mladine, ker le v mladini je naša bodočnost.

Priporočam tudi onim, kateri še nimate svojih otrok pri kakem pevskem društvu, da bi jih poslali k našemu zboru, ker tukaj se nič slabega ne uči. Mislim, da je bolje, da so v pošteni družbi kot pa da bi se po cestah podili. Vpodbujamo svoje otroke za dobro stvar, dokler še ni prepozno.

Večkrat je bilo že poročano v javnosti, da priredi naša mladina skupni koncert v SND na St. Clair Ave. Zatorej vas vabim starše in ostale ljubitelje petja, da se udeležite in napolnite dvorano, ker s tem jim bomo pokazali, da cenimo njih trud. S tem im bomo dali še večjega navdušenja do nadaljnega učenja. Mislim, da od otrok boste imeli lep užitek, ker bodo zapeli pesmi, katere še niso bile pete v Ameriki. Torej na svidenje na 19. septembra. *Frank Znidaršič.*

Frank Znidaršič.

Častni gostje na koncertu

Ob priliki koncerta in proslave tretje obletnice Združenih mladinskih pevskih zborov, ki se vrši 19. septembra v SND na St. Clair Ave., bo navzoč tudi spoštovani generalni konzul Jugoslavije, dr. Božidar P. Stojanovič, dalje naš okrajni sodnik Frank J. Lausche, gl. odborniki naših odličnih organizacij: Joseph Ponikvar, gl. predsednik SDZ, Vincent Cainkar, gl. predsednik SNPJ in Vatro Grill, urednik glasila SSPZ.

Posebno zanimiv in razveseljujiv odgovor generalnega konzula na vabilo našega pevovodje, zato priobčujem pismo v celoti, kot se glasi:

"Spoštovani in dragi gospod Seme:

Vaše delo med našo mladino, 7. julija prejel in z velikim zadovoljstvom vzel na znanje vsebino pisma. Meni je poznano Vaše delo med našo mladino, rojeno v Ameriki še iz časov mojega prejšnjega bivanja, kot vršila dolžnosti kraljevskega poslanstva v Washingtonu, D. C.

Jaz sem vedno zasledoval Vaše požrtvovanje v naši lepi našelini Cleveland za povzdig naše tu rojene mladine na polju slovenskega petja in na polju jugoslovanskega duha, ki ga je mladina v Vaši sredi dihala in prejemala. Za vse to ste Vi že prejeli moralno zadoščenje od strani našega življa v mestu Clevelandu in od strani naše javnosti potom časopisja. Ko sem zadnjič čul preko radija Vaše malčke, sem bil ponosen, da imam tako mladino za seboj. In priznanje mora iti učitelju — Vam!

Z veseljem sprejemam Vaše vabilo, da prisostvujem in pozdravim kot zastopnik kraljevske vlade to lepo slovensko mladež, diko in ponos mesta Clevelanda in bodočnost našega naroda v širni Ameriki. Meni če biti velika čast in ponos biti dan, dva med vami v Clevelandu v septembru mesecu in me kot takega lahko uvrstite kot svojega gosta.

Srčna hvala, gospod pevovodja, na vabilu in ostajam z odličnim spoštovanjem
B. P. Stojanovič,
generalni konzul, 1. r.

Njegovo zasledovanje delovanja mladinskih zborov je nekaj nepričakovane in štejemo si v čast, da zamore biti dr. Stojanovič naš častni gost in prav tako ostali gl. odborniki naših podpornih organizacij in okrajni sodnik.

V imenu Združenih mladinskih pevskih zborov vam kliče: pozdravljeni in na veselo svidenje!

Anna Traven.

Primorski balincariji

Kdo pa so to: primorski balincariji? No, ako bi nas videli ono nedeljo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., bi dobili dobro znanje o njih. Pa naj mi bo dovoljeno, da jih nekoliko opišem, da boste vi, ki nas še niste videli v akciji, vedeli o naši zmoglosti v tem priljubljenem sportu.

Takole nekako je bilo. Frank Race, slovenski mlekar v Collinwoodu, nam je razlagal zgodovino o naši lepi Primorski in drugih stvarih. Ker zna dobro zastaviti besedo, smo ga poslušali kot otroci svojega očeta. Ko se nam je pridružil Karl Suša, nas je bilo ravno šest. In kaj pomeni število šest, če so vsi od nas doma? To pomeni, da se začno misli vrteti okrog balinčarja in da začno prsti grabiti za kroglo. Z eno besedo, da se jih malo vrže.

Bili smo sami domačini: trije iz Rodika, eden iz Kočič, Suša je tam od Tomaja, eden pa je je primahal bolj od Čičarije, iz Kotične. Ko smo se sešeli, smo začeli vsi svetlo gledati in drug drugega zjzati, kateri bo prvi sprožil velevažno svetovno misel, da bi šli balinčar.

Pa ti je naš mlekar kar naprej govoril od Rodika in vse do Sežane in mu ni prišlo na misel, da bi prihranil zgodovino za kak zimski večer, ko je tako lepa nedelja, pa še popoldne zraven. Zato smo pa dolžni večno hvaliti Suši, ki je odprl usta in svečano izrekel vabilo: kaj, fantje, ali bi šli malo vreči balo? Strela jasna, to pa to!

Pa kje bi jih vrgli? Vse kegljišče je bilo v akciji, pa smo se spravili na kegljišče št. 1. Seve, najprej smo vrgli za partnerje. In se je odločilo po pravi razsodbi tako, da so bili na eni strani: Joe Metlika, Frank Race in Karl Suša (ti so oprezovali pri balinčku), drugi trije pa so bili Lojze Opara, Tone Cerkvenik in oni iz Kotične.

In se je začelo za življenje in smrt. Vse je šlo lepo izpod rok in na obeh straneh splošno zadovoljstvo, dokler nismo prišli do kritičnega trenutka, ko se je šlo 18 in 19. Enemu oddelku manjka šjak, enemu pa samo dve piki. Križ božji, če to ni napeta situacija, bolj kot je bila v Angliji, ko so jim poslanika poškrfili Japonci s svinčnim zrncom. Zdaj se bo odločilo za čast in slavo.

Suša da eno k balinčku, samo pol čevlja proč. Kaj pa je pol čevlja na tako daljavo! Oni iz Kotične pravi, da bo šla rešta. Aha, pa je šla, daleč proč od krogle. Slaba taka roka, ki obljubi, pa ne stori. Opara eno prisloni, ki je vzela punt Sušev. Race, kot poveljni svojega teama, ukaže Cerkveniku, naj

igra po balinčku, da ga bo malo prijel in bosta dva punta. Cerkvenik je imel preveč moči in pozabil je pritisniti na žalj, zato je šla krogla predaleč. Race-tov team je imel še vedno eno punta. Opara komandira, da bi se zapiralo, ker je še eden zdej, ki bi lahko napravil eno piko in Race bi zmagal, ker je potreboval samo dve točki.

In tako je ostal kot zadnji še Race, ki naj bi zaključil igro, če bo napravil še eno piko. Pa se je začel pripravljati. Saj ga poznate. Malo pomežikne z očesom, malo se posmeje, se stegne precej daleč in krogla zleti iz njegove roke, kot bi jo izstrelil top na laški fronti. In res, Race je napravil tako lepo rešto, da še svoj živ dan nisem videl lepše. Galerija, ki je opazovala igro, se kar ni mogla dovolj prečuditi taki spretnosti. Napravil je dve točki in ena stran je bila pogoreto.

Potem smo igrali še eno igro, pa ne bom nadalje pripovedoval, ker se bojim, da bi kak strasten balincar, ki bi bral o rešah in pjombah, še ne mogel zaspati zvečer. Samo to bi se pripomnil, da bi nam dali drugič kegljišče št. 2 ali 3, da bi se lahko bolj izkazali in dokazali, da kraška kri nikoli ne fali. Pozdrav vsem balincarjem in obilo sreče.

Louis Opara.

Strah Afrike

Že stoletja grozi Afriki opustošenje. Neskončne pokrajine si je osvojila puščava, odkar je bila severna Afrika žitnica starorimske države. V poslednjih treh stoletjih pa je napredovanje puščave tako strahotno, kakor je francoski kolonialni uradnik De Loppinot izračunal, da se je puščava vsako leto za 1 km pomaknila v zahodno Afriko in v severno ležečo Nigerijo. Ta proces stalno napreduje; še več — celo z večjo naglico se širi puščava. Kar pa je kdaj postalo puščava, ostane puščava, čim odneseta veter in voda vrhno plast prsti.

Vzrok opustošenja so v zvezi tudi z bodočnostjo Evrope.

Nekateri geografi so mnenja, da je v Južni Afriki zato vedno več pustinskih tal, ker se dežela polagoma dviga in se zato vsa voda naglo izteka skozi obrobna pogorja proti obali, namesto da bi se (v notranjosti) tvorila večja porečja. Zato so nasvetovali, naj vodi zaprejo pot skozi gorovja, kar je Južnoafriška Unija že poskusila. Vendar niso povsod v Afriki taki vzroki, ki bi se hoteli pokoravati človeški volji. Marveč je v Afriki mnogo razsežnih pokrajin, ker je človek zakrivil, da se dežela bolj in bolj spreminja v puščavo. Angleški znanstvenik Elspeth Huley je nedavno objavil v "Times" dva kričeča članka, ki sta tem bolj aktualna, ker imamo v Severni Ameriki in v Avstraliji iste nadloge, ki čakajo rešitve, sicer se bodo tudi ondi obširne pokrajine spremenile v puščavne. Na kratko je stvar ta, da je treba vrhno plast zemlje zavarovati sprči vplivov vetra, vode in vročine; z drugimi besedami, treba je paziti na raststvo, ki obvaruje vrhno plast zemlje, da ne uničijo sovražne prirodne sile.

Huley navaja tri vzroke, ki se zaradi njih uničuje zemlja afriških (in tudi severoameriških in avstralskih) tal in ki so: da se vrši rop po afriških gozdovih, ki jih nepremišljeno izsekavajo; da obdelujejo afriško zemljo po evropskem poljedelskem načinu, ki se ne prilaga afriškemu podneblju, in da je vedno več pasočih se čred živine. Huley zahteva tako gozdarstvo, ki bo strogo pazilo na gozdarstvo; dalje tako poljedelstvo, ki se drži načina obdelovanja zemlje, kakršno je že tisoletja preizkušeno in kakor so domačini vajeni obdelo-

vati zemljo in še, da naj se s pametjo omeji število pašnikov in živine. Nekoč pravi Huley, se je priroda sama urejala. Spet in spet so prišle živinske kužne bolezni, ki so znižale število odvisne živine in preprečile, da ni bila vsa trava požrta. Prirodno ravnoesje pa je človek z modernim vedo porušil. Dandanes je človek gospodar tistih epidemij, ki čredam goveje živine v Afriki niso pustile, da bi se čez mero razpobile. A človek je pri tem izgubil oblast nad zemljo, ki jo naraščajoče črede goveje živine uničujejo, tako da je zdaj nujno potrebno, da se prav po načrtu zmanjšuje število čred. V Avstraliji imajo že take postavbe, ki natančno določajo razmerje med pašniki in številom živine in ki posebno ogrožene pokrajine za določeno dobo sploh prepovejo za pašnike.

Če človek vse to bere, se spomni, kako more po pripovedki konjsko kcpito izkoptati kotanje za studenec, ki iz njega vro dovodja, ki jih ne morejo zajeziti ne hribi ne zidovi. Iz vzrokov opustošenja Severne Amerike, Avstralije in Afrike iznova spoznamo, da so na svetu stvari, ki človeka prisilijo, da se jim ukloni; ki ne odnehajo, ko jim je kdaj odprl zatvornice in ki človeka samega potegnejo v propast.

Jako važen trenutek v človeški zgodovini je bil tisti, ko ni človek nič več preprosto gledal na prirodo in življenje, marveč je začel razglabljati o njih skrivnosti, da je smotrno posegel v njih potek nazaj, kakor se puščava nikoli več ne izpremeni v rodovitno zemljo. Zaeno so pa naloge vedno večje. Sleherno umetno poseganje v prirodo nujno potegne druga dejanja za seboj, dokler ni dosežena pravilna mera in prvotni red, ki ga mora imeti vsaka stvar. Po večini vidimo le eno, dobro plat modernega razvoja, namreč, da se je človek povzpeli od sužnja prirodnih zakonov do gospodarja nad njimi. Toda taki pojavi, kakršno je upostošenje Afrike, nas spet opozorijo, da je na svetu tudi ona druga plat modernega razvoja: da smo prisiljeni nadaljevati s svojimi načrti in da moramo v vedno večjem obsegu urejati stvari in vplivati na razvoj. Domačin Vzhodne Afrike, ki je prej popolnoma svobodno pasel svoje goveje črede po neskončnih pašnikih se je moral pokoravati postavam živinske kuge. Njegov moderni vnuk je tozadevno svoboden; ni mu treba slušati prirodne zakonodaje; a zato se bo moral vdati postavam kolonijalske uprave, ki mu bo predpisovala število glav njegove živine, ali pa bo z vsemi svojimi sosedji izgubil podlago svoje eksistence, to se pravi, zemljo, ki se bo sicer spremenila v puščavo.

Tako tudi v Afriki stopa država, kot oblast reda, vedno bolj v ospredje. Država je to primorana storiti, ker je moči zabraniti naraščanje puščave le z obsežnimi, smotnimi ukrepi.

—

Tako tudi v Afriki stopa država, kot oblast reda, vedno bolj v ospredje. Država je to primorana storiti, ker je moči zabraniti naraščanje puščave le z obsežnimi, smotnimi ukrepi.

IZ DOMOVINE

Človeška okostja v gramoznici.—Mestna občina mariborska ima na Tezemu ob Tržaški cesti ogromno gramoznico, v kateri je zaposlenih veliko število delavcev. Med njimi je nedavno nastalo veliko razburjenje, ko so pri kopanju gramoza ob južni strani jame, kjer sega do smrekovega gozda, ki je last mestnega vodovoda, našli enkrat na ostanke človeških okostij. O najdbi se je med prebivalci Tezna naglo razširila govorica, pa so trumoma prihajali gledat ostanke neznanih umrlih ljudi. Okostja so bila že skoraj docela preperela ter so se samo spoznavali ostanke lobanja in nožnih kosti, vse drugo se je tekot dolgih let že izpremenilo v prah. Med ljudmi so se razširjale o teh okost-

jih najfantastičnejše govorice: govorili so zopet, kakor običajno ob takih prilikah o skrivaj pokopanih žrtvah zločinov, o žrtvah kuge, vojne itd. Na lice mesta je prišla tudi uradna komisija ter zgodovinar prof. Baš. Ugotovilo se je, da so okostja stara kvečjemu 70 do 80 let, drugega pa tudi strokovnjaki niso mogli dognati. Najbolj verjetno razlago o teh okostjih je povedal še uradnik mestnega vodovoda g. Dabringer, ki se je spomnil stare govorice, da so bili leta 1848, ustreljeni na Teznu v bližini Tržaške ceste štirje madjarski huzarji. Omenjenega leta je izbruhnil upor na Laškem, pa je Avstrija pošiljala vojaštvo iz vse monarhije proti upornikom. Neprestano so korakale vojaške čete skozi Maribor po Tržaški cesti proti jugu. Med temi četami je bil tudi polk madžarskih huzarjev, ki se pa je v Mariboru uprl ter ni hotel na bojišče. Polk so v Mariboru rozorožili, kolovodje postavili pred vojno sodišče in štiri izmed njih ustrelili. Pokopani so bili na mestu eksekucije, ki je bila izvršena na Tezemu. Prav verjetno je, da je sedaj slučaj spravljen na dan ostanke teh madjarskih upornikov. Kost so delavci pobrali v zaboj ter so bile prenešene na pokopališče na Pobrežju, kjer bodo v blagoslovljeni zemlji našle končni mir.

IZ PRIMORJA

—Težje je bil ranjen 45-letni Josip Medved iz Divače, ko se je peljal z vozom proti Trstu. Zaradi avtomobilov so se voli splašali in prevrnili voz in voznička.

Iz italijanskih listov posnemamo tale seznam naših hranilnic in posojilnic, ki se sedaj nahajajo v likvidaciji: ljudske posojilnice in hranilnice v Kamnem, Dreznici, Podbrdu, Prvačini in Solkanu; kmetske posojilnice in hranilnice v Biljani, Kostanjevici na Krasu, Črničah, Kozani, Lokavcu, St. Viški Gori, Oseku, Otaležu, Pliskovici, Kojskem, Vel. Zabljah, Šmarju (Rihemberk). Šmartnem pri Kojskem, šturijah in Trnovem na trnovski planoti; okrajna hranilnica v Kanalu, centralna posojilnica v Gorici, posojilnici v Podmelcu in Sebeljah, delavsko-kmetska posojilnica v Renčah in agrarna hranilnica v Rihemberku.

Fašistično združenje trgovcev je ustanovilo v Gorici poseben urad, kjer bo vsakdo lahko javil trgovca, ki bo prodajal po cenah, ki so višje, kakor so naznačene v uradnih cenikih. Iz tega sklepamo v prvi vrsti, da cene oz. draginja vedno bolj narašča. Kajti, da je potrebna ustanovitev takega urada, je bila že gotovo velika sila, ki je primorala fašiste do tega. Vsa moralna sredstva, ki so pod fašisti zelo številna, vse prilike in vse grožnje niso zadostovale, da bi se to pomirilo in normaliziralo. Pripomniti moramo, da so trgovci k temu prisiljeni in da ne morejo prodajati pod ceno. Že več je bilo takih primerov, ko so morali trgovci prodajati blago ceneje, kot pa so ga kupili. Nekoliko se že potrpi, a to ne more trajati dolgo. Kako se bo obnesel ta urad in njegovo delovanje, ni znano, a gotovo lahko slutimo.

Če verjamele al' pa ne

"Ti, pa ti veš, kdaj ima tvoj mož kaj denarja v žepu?"

"Nič ne vem, kako bom vedela."

"Jaz pa za mojega vedno natančno vem."

"Pa res, Kako pa to izveš?"

"Če nima nič, vrže zvečer svoje hlače malomarno čez stol; če pa ima kaj, jih skrbno zavrva in položi pod glavo."

Kaj pravile!

Ko je prišel oni dan iz Francije Rooseveltov najmlajši sin John, je moral takoj v sobo k očetu. Kaj se je godilo za vrati, se ne ve. Morda je dal strogi ata sinčka klečati, ali pa ga je samo malo za ta sladke prijel. Šlo je radi tiste sitne govorice, češ, da je Rooseveltov Johnny vrgel francoskemu županu v Cannes ko. zarec šampanjca v brke. No, če je vrgel samo tekočino brez steklenice, še ni bilo tako hudo. Vsekakor pa to ni dovedlo do mednarodnih zapletljajev, razen, če je prišlo do prekinjenja diplomatskih razmer med očetom in sinom. Ja, je res križ s temi otroci.

Odkar imamo nov čarter v Clevelandu, zasleduje župane kar po vrsti zla usoda, namreč, noben ne more biti izvoljen dvakrat zapovrstjo. Bivši manager Morgan je kandidiral za župana, ni bil izvoljen. Miller je ponovno kandidiral, ni bil izvoljen. Davis je ponovno kandidiral, ni bil izvoljen. Burton ponovno kandidiral in — nič se ne ve brez ciganke.

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po romanku avtorja K. Kaya

"Mnogo me briga! Moje ime je Ibarek, jaz sem tisti, ki je bil okraden!"

Kawwas se niti genil ni.

"Ti—?"

"Da, jaz!"

"Me veseli! Nekaj važnega bi ti rad povedal!"

"Kaj?"

"Ne deni v bodoče svojega denarja nikdar več na tako mesto, kjer bi ga utegnili tatovati najti!"

Dobri Ibarek je obupno sklenil roke in se obrnil k meni.

"Ma ša 'llah—! Neverjeten človek! Takega še nisem srečal—! Effendi, povej, kaj misliš? Kaj naj storim z njim?"

Nisem utegnil odgovoriti.

Tudi Halefa je grabila jeza. Zadeva sicer njega ni nič brigala, pa bil je že tak človek, da ni mogel mirno gledati kawwasovega bedaste malomarnosti. Ne mirno se je premikal v sedlu, nazadnje pa skočil s konja, se obrnil k Ibareku in povedal:

"Kaj naj storiš z njim? Koj ti bom pokazal!"

Stopil je trdo h kawwasu in se zadržal nad njim:

"Ali veš, kako se je treba obnašati do tujega imenitnega effendija in do njegovih spremeljencev?"

Kawwas je djal čibuk iz ust, pljunil po tleh in malomarno odgovoril:

"Čisto natančno vem... Čemu kričiš nad menoj?"

"Ne veš, kaj se spodobi v priložnosti takega effendija! Pokazal ti bom! Vstani! Takoj!"

Grozče in zapovedovalno je govoril.

Kawwasu se še vedno ni zdelo vredno, da bi vstal. Prezirljivo se je nasmehnil, zmaljal z glavo in dejal:

"Kaj praviš, mali človek?"

Nič ni mogel malega hadži-ja huje razjezilo, ko če mu je kdo oponašal njegovo majhno postavbo. In nihče ga še ni ne kaznovan zmerjal za majhnega človeka.

Tudi topot ga je razkačilo. Ves divji je zavpil:

"Kaj sem? Majhen človek? Pokazal ti bom, kako dolg in visok sem, če imam bič v roki!"

Vstani, če ne, ti pomagam!"

Izdril je bič.

Tedaj končno se je zdrnil kawwas iz svoje ravnodušnosti. Sedel je in grozeče dvignil roko.

"Vtakni bič za pas, pritlikavec! Biča ne prenesem!"

Pritlikavec pa je tudi Halefovi jezi prebil dno. Kar pobesnel je.

"Kaj—? Pritlikavec da sem? O, koj ti bo pritlikavec dokazal, da bič prav dobro preseka, če je treba!"

In že je nesrečnemu uradniku padisahovemu priletel udarec po hrbtu.

"Tule — tule — tule — tule!"

Za vsakim tule je bič iznova zazvilgal in udarce je kar deževalo.

Kawwas je otrpnil nad tako predrznostjo. Padisahovega uradnika, policista — pa si takle neznaten človek upa udariti! In planil je na noge, zatulil ko zaboden vol in se s stisnjenimi pestmi vrgel na napadalca.

Prav nič se nisem bal za Halefa, mirno sem obsedel v sedlu in ravnodušno gledal pretep.

Kawwas je bil močen, plečat človek, pa dobro sem poznal tudi Halefa. Majhen človek je bil, toda njegove mišice so bile je-klene, šolane, vajene napora. In gibčen je bil nagel in v borbi spreten. Kar zameril bi mi bil, če bi se mešal v pretep. Kadar se je lotil take zadeve, posebej se s svojim neznatljivim bičem, jo je izpeljal tudi do konca.

In kawwas mu res tudi ni mogel do živga. Planil je sicer, pa ko spet odskočil. Mali Halef ga je opletal s takimi nagli-

mi in gostimi udarci, da kar ni mogel skozi nje. Ko toča so se sipali na njega, po hrbtu, po ramenih, po rokah, po nogah. Le glave se Halef ni dotaknil. Vkljub vsej svoji jezi se je boril dostojno.

Blizu mu kawwas ni mogel, tem izdatneje pa je kričal in tulil. Nazadnje je nepremičen obstal in rjovel pod udarci kakor ranjen tiger.

Halefu je bilo dovolj kazni.

"Takole!" je dejal in povsili bič. "Prejel si plačilo za nasvet, ki si ga dal našemu prijatelju Ibareku! Če je še več take modrosti v tvojih možganih, le kar daj jo od sebe, izplačali ti jo bom v gotovini. In če me misliš še enkrat opsovati za pritlikavca, le kar začni! Časa imam dovolj, da ti vsakega pritlikavca posebej nagradim!"

Kawwas ni odgovoril. Stokal je in mrmral nerazumljive besede ter divje gledal Halefa. In počasi se mu je menda zasvetilo, da udarec z bičem nikakor ni v skladu z dostojanstvom in s častjo padisahovega uradnika. Ponosno se je vzravnal.

"Človek, menda si znorel?" je vpil. "Kako se drzneš z bičem napasti padisahovega uradnika?"

"Le kar molči! Še sultana samega bi se lotil, če bi nas razžalil z nedostojnim obnašanjem. Kdo pa si pravzaprav? Vojak, policaj, sluga svojih predstojnikov? Druga pa nič, čisto nič!"

Zdelo se je, kot da bi spet rad zavihel bič. Že je grabil za pas.

Kawwasu pa ni bilo za pretepanje. Dostojanstveno je povedal:

"Le zabavljaj! Mene ne moreš razžaliti! Naročeno nam je, da moramo biti potrpežljivi z ljudstvom, ako—"

"Z ljudstvom —? S kakim ljudstvom?"

"No, z neumnimi ljudmi."

"Tako—? Mar misliš reči, da smo mi taki ljudje?"

"Kaj pa ste drugega?"

"Kaj da smo? Si slep? Pogledj mene! Ali mi ni videti, kaj sem?"

"Ničesar ne vidim."

"Ničesar ne vidiš? Si pa res slep! In neumen! Povedal ti bom, kdo sem! Jaz sem hadži Halef Omar ben hadži Abu 'l-Abbas ibn hadži Dawud al-Gosara. Kako pa je tebi ime?"

"Selim —? Drugega nič?"

"Selim sem. Tako je moje ime. Vsak človek ima le eno ime. In to vendar zadostuje. Ne?"

"Selim ti zadostuje? Da, tebi seveda zadostuje, ki si navađen kawwas, druga pa nič!"

Ubogi Selim pač ni vedel, da prideva svobodni Arabec k svojemu imenu še imena svojih prednikov. Čim daljše je ime svobodnega Arabca, tem več ima seveda prednikov in tem ponosnejši je, ker s svojim dolgim imenom pokaže, da je potomec stare rodovine.

Kawwas tega ni razumel.

"Meniš, da je kawwas res ničla?"

"Molči! Kawwas, ki mu je ime samo Selim, tak kawwas ne sme govoriti v naši družbi! Pogledj si še te ljudi!"

Pokazal je na Omarja.

"Tale je Omar Saban ibn el-Habadž ben Abu Musa Džafar es-Sufi Otalam ibn Abu Senna Ali Nafiz Abu Merwan el-Hagal!"

Pokazal je še na Očkota.

"In tale slavní bojevnik je Očko Abd el-Latif Mefari ben Mohammed Hassan el-Džazaris ibn Wahab al-Firat Biruni es-Seirafi!"

Takole! Sedaj pa veš, s kom imaš opravka!"

1937	SEPT.	1937
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

SEPTEMBER

19.—Koncert Združenih mladinskih zborov v S. N. Domu na St. Clair Ave.

25.—Društvo Martha Washington št. 38 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

26.—Oltarno društvo fare sv. Vida, banket v cerkveni dvorani.

26.—"Confetti" ples Pevskega zbora Cvet v S. D. D. na Prince Ave.

OKTOBER

2.—Društvo sv. Ane št. 4 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

9.—23d Ward Democratic Club, ples v avditoriju S. N. Doma.

10.—Koncert "Kantarčkov" v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

17.—Radniška organizacija, koncert v avditoriju S. N. D.

23.—Društvo Clairwood št. 40 SDZ, ples v avditoriju S. N. Doma.

24.—Mladinski pevski zbor Slavčki, ples in zabava v spodnji dvorani S. N. Doma.

24.—Ples Slovenskega demokratskega kluba v Euclidu v Slovenski društveni dvorani.

24.—Društvo Združene Slovence št. 23 SDZ priredijo plesno veselico v Slovenskem delavskem domu.

30.—Društvo Carniola Hive št. 493 TM, ples v avditoriju S. N. Doma.

31.—Dramatično društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.

31.—Jesenski koncert pevskega društva "Zvon" v S. N. Domu na 80. cesti.

NOVEMBER

7.—25-letnica društva Kras št. 8 SDZ v Slovenskem domu na Holmes Ave.

7.—Društvo sv. Kristine št. 219 KSKJ priredi jesensko zabavo v šolski dvorani sv. Kristine na Bliss Rd.

13.—Društvo Slovenec št. 1 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

14.—Martinov večer društva sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ v cerkveni dvorani fare sv. Kristine.

14.—Jesenski koncert mladinskega pevskega zbora Črički v S. N. Domu na 80. cesti.

14.—Samostojni pevski zbor Zarja, opera v avditoriju S. N. Doma.

20.—Društvo Svobodomiselnice Slovenke št. 2 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. D.

21.—Pevsko društvo Lira, koncert v avditoriju S. N. D.

21.—Koncert Pevskega zbora Cvet v S. D. D. na Prince Ave.

27.—Variety Club, ples v avditoriju S. N. Doma.

JANUAR

1.—Proslava 25 letnice obstoja društva Glas Clevelandskih Delavcev št. 9 SDZ v avditoriju S. N. Doma.

30.—Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ obhaja 10-letnico obstanka v S. N. Domu.

Milijarde mravelj na pohodu

Strašen je pohod vojske mravelj. Nikoli nisem mogel doznati, piše neki raziskovalec južnoafriških pokrajin, kaj prisili te živalice na potovanje. Morda lakota, morda pa imajo nekak nagon za potovanje, ki jih ponekod podzavestno sili, da hodijo neznansko dolga pota in da na svojem pohodu prav vse uničijo. Leta 1933 sem sledil pohodu mravljične vojske 567 kilometrov daleč. Če bi jih ne bili požgali, bi bile mravlje prehodile še kakih 500 km.

Najhujše reči pa sem doživel z mravljami decembra 1. 1934. ob gornjem toku reke Paraja v Braziliji. Malo prej nam je bil neki stari Indijanec pripovedoval zgodbič svojega plemena. Po tej pripovedki bodo nekoč prišle neznanske vojske mravelj iz pragozda in bodo ljudi uničile. Tedaj smo se porogljivo posmehovali tej zgodbi.

Prejšnji dan smo bili naleteli na gauča (gauči so pastirji velikih čred v Južni Ameriki), ki je jahal na čist izmučenem konju. Prisedel je k nam, nekaj zaužil in je hotel iti spet dalje. Svetovali smo mu, naj prenoči pri nas, kar pa je odklonil, češ, hudo sem se moral boriti preden sem prijahal do vas. Moj konj bi ne mogel še enkrat prestati kaj podobnega. Skoro štiri ure sem nepretrgano v najhujšem diru jahal, da me živali niso požrle. "Saj tu ni divjih zveri," smo začudeno vzkliznili. Jezdec se je zasmejal. "Ni divjih zveri, seveda jih ni, a je ne-

kaj hujšega: mravlje so!"

Mislili smo, da se mu meša, in nič več mu nismo branili, ko je uro nato zajahal konja in po hitel v noč. Nato smo legli. Med nami in gozdom je tekla široka, kakšen meter globok potok. Med prerijo in nami pa je bilo močvirje. Nalašč smo se bili utaborili, da nam ni bilo treba stražiti, ker smo tu bili kolikor toliko varni pred Indijanci, ki se kaj radi pritohtapijo v bližino taborišča in krajeje in prav na tem kraju smo se vojskovali v bitki z mravljami.

Ta bitka je trajala brez predelka dobrih 18 ur. Ob treh ponoči nas je prebudilo vreščanje kričanje Indijancev. Planili smo kvišku in takoj prižgali karbidne svetilke, a spočetka nismo mogli ničesar zapaziti. "Kaj pa je?" smo nahlulili Indijance, ki so s tresočimi se rokami kazali na potok. Res, nekaj ni bilo v redu, a videli smo le begajoče senice, ki so se neprestano premikale. Kmalu smo vedeli vse. Ta temna, neskončna, premikajoča se gmota, ki se je porivala naprej, so bile mravlje. Milijarde samih mravelj, velikanske vojske, ki so se pripravljale, da nas napadejo. Takoj smo bili vsi pripravljeni. Konji so bili ko pobesneli in smo jih komaj zmogli. Psi so cvili in tulili. Indijanci so molili in preklinjali.

Najprej smo dali svojih sedem karbidnih svetilk na breg potoka. Na oni strani so se zgoščale vojske mravelj. Stale so druga vrh druge, kakor je njih naveda pri napadu. Potem je moj tovariš vzel poveljstvo v roke in ga obdržal do konca bitke. Najprej je skušal s ovražnik potisniti v vodo ogromno množico svojih in videli smo, da nareja iz mrtvih mravelj most, po katerem bi žive prišle na to stran. Toda voda je odnesla prve množice. Dvakrat so mravlje to poskušile, a jim ni uspelo. Sovražnik se je pripril bliže k potoku in obstal. Tedaj je vželo solnce in videli smo, da je bil ves prostor tja do gozda, kamor je seglo oko, pokrit z mravljami. Proti velikanski vojski mravelj pa je stala naša četa: 18 mož, dva tovorna avta in 10 konj. Bili bi morali prav za prav bežati, toda 6 km vzhodno od tod je bila naša preskuševalna postaja z več ko 70 živalmi; tam so bile naše štiri hiše, v njih pa sedem žensk in štiri otroci. Če bi zbežali, bi bilo vse izgubljeno in bi bilo uničeno delo petih let.

Strah in stud sta nas prešinjala, ko smo v dnevni luči gledali neizmerne mravljinčje vojske, a premagali smo stud in se pripravili na bitko. Ob štirih je naš poveljnik poslal dva Indijanca k našim hišam in sosednim farmarjem po pomoč. Ob šestih je bil prvi veliki naskok. Več desetisoč mravelj je na oni strani sestavljalo črno krogo, ki se je kotilila v vodo. Spočetka nismo vedeli, kaj pomenijo te krogle, dokler se ni prva razletela na našem bregu in se je iz nje izlila kar povenjen samih mravelj. Že je plavalo več ko 30 krogel po vodi. Tolčki smo z gorjčami po njih in razbijali žive tanke. A vedno in vedno so se kotalile nove krogle v vodo in vedli smo, da tega boja ne bomo mogli dolgo vzdržati.

Potem pa je prišlo nekaj novega: na tisoče in tisoče mravelj je sestavilo cevi za prehod vojske čez vodo. Cevi so imele premer 2 cm in skozi nje se je izlila povodenj samih bojevnic. Vse se je tako naglo vršilo, da smo ta način bojevanja spoznali šele, ko so se prve gručice besno zagnale na nas. Zakričal sem svojim ljudem, naj se namažejo z bencinom, kar je za čas zažleglo. Potem pa smo spet udrihali po številnih mostovih iz mravljinčnih cevi in pobijali mravlje pred seboj. Naredili smo ozek pas iz samega petroleja in besni napad se je spet ustavil. Da bi prostor očistili mravelj, sem dal izprazniti dve posodi bencina in ga zažgati. Toda mravlje so šle dalje na levo: takoj so ugotovile, da smo preslabotni, da bi mogli biti povsod, in so nas hoteli obkoliti. Tedaj pa so mravlje predrele našo bojno črto in so dr. Quinqueza napodile proti močvirju. Več ko dva milijona mravelj je zagomazelo na napad. Konji so nam ušli, dr. Weinger je začel kričati na pomoč. Bila je enajsta ura dopoldne. K sreči je mokrno močvirje zadrževalo mravlje, zlasti še ker smo bliskovito izkopali jarke, ki so se takoj napolnili z vodo. A zdaj smo bili s treh strani obdani z mravljami in bilo je le vprašanje časa, kdaj nas napadejo še s četrte strani. Posvetovali smo se, ali bi ne zbežali, tedaj pa je pridrelo trideset konjenikov in za njimi štirje avtomobili z bencinom.

Pomoč je prišla še ob pravem času. Mravlje so se pahljačasto razpršile, kar je bila njih poguba. Jezdici so izlili nanje več ko sto posod bencina in ga zažgali. Hkratu je druga skupina napadla suho travo. A še skozi plamene so brzele mravlje v napad in spet in spet smo se morali boriti z njimi. Šele proti večeru je ponehala divjost mravelj in poslednji ostanki so se razšli proti gozdu.

dijanca k našim hišam in sosednim farmarjem po pomoč. Ob šestih je bil prvi veliki naskok. Več desetisoč mravelj je na oni strani sestavljalo črno krogo, ki se je kotilila v vodo. Spočetka nismo vedeli, kaj pomenijo te krogle, dokler se ni prva razletela na našem bregu in se je iz nje izlila kar povenjen samih mravelj. Že je plavalo več ko 30 krogel po vodi. Tolčki smo z gorjčami po njih in razbijali žive tanke. A vedno in vedno so se kotalile nove krogle v vodo in vedli smo, da tega boja ne bomo mogli dolgo vzdržati.

"Pozor, zdaj bomo napadli mi!" je poveljnik iznenada zakričal. "Bencina sem!" Deset mož je zgrabilo vsak za eno posodo, stopilo v vodo, izpraznilo posode in se vrnilo. Nato je zletela goreča cunja tjakaj in kmalu je bil drugi breg v plamenih. Strašno je zasmrdelo. Toda mravlje so se umaknile. Do devetih je trajal mir.

Ko so mravlje spoznale, da s celnim napadom ničesar ne opravijo, so se razpršile v dve bočni vrsti. Zadaj za gorečimi in sežganimi mravljami so stali pač še neštene čete, a razločno smo videli, kako se je val mravelj razdelil na levo in desno stran.

Naš poveljnik dr. Weinger je ostal v sredi, jaz s tremi možmi sem stopil na levo, rastlinslovec dr. Quinques s štirimi možmi pa na desno. Vsak je imel sedem posod bencina in dve posodi petroleja. Spočetka so mravlje poskušale napredovati s svojimi živimi tanki, ki smo jih pa mi spet in spet razbili.

Potem pa je prišlo nekaj novega: na tisoče in tisoče mravelj je sestavilo cevi za prehod vojske čez vodo. Cevi so imele premer 2 cm in skozi nje se je izlila povodenj samih bojevnic. Vse se je tako naglo vršilo, da smo ta način bojevanja spoznali šele, ko so se prve gručice besno zagnale na nas. Zakričal sem svojim ljudem, naj se namažejo z bencinom, kar je za čas zažleglo. Potem pa smo spet udrihali po številnih mostovih iz mravljinčnih cevi in pobijali mravlje pred seboj. Naredili smo ozek pas iz samega petroleja in besni napad se je spet ustavil. Da bi prostor očistili mravelj, sem dal izprazniti dve posodi bencina in ga zažgati. Toda mravlje so šle dalje na levo: takoj so ugotovile, da smo preslabotni, da bi mogli biti povsod, in so nas hoteli obkoliti. Tedaj pa so mravlje predrele našo bojno črto in so dr. Quinqueza napodile proti močvirju. Več ko dva milijona mravelj je zagomazelo na napad. Konji so nam ušli, dr. Weinger je začel kričati na pomoč. Bila je enajsta ura dopoldne. K sreči je mokrno močvirje zadrževalo mravlje, zlasti še ker smo bliskovito izkopali jarke, ki so se takoj napolnili z vodo. A zdaj smo bili s treh strani obdani z mravljami in bilo je le vprašanje časa, kdaj nas napadejo še s četrte strani. Posvetovali smo se, ali bi ne zbežali, tedaj pa je pridrelo trideset konjenikov in za njimi štirje avtomobili z bencinom.

Pomoč je prišla še ob pravem času. Mravlje so se pahljačasto razpršile, kar je bila njih poguba. Jezdici so izlili nanje več ko sto posod bencina in ga zažgali. Hkratu je druga skupina napadla suho travo. A še skozi plamene so brzele mravlje v napad in spet in spet smo se morali boriti z njimi. Šele proti večeru je ponehala divjost mravelj in poslednji ostanki so se razšli proti gozdu.

Pomoč je prišla še ob pravem času. Mravlje so se pahljačasto razpršile, kar je bila njih poguba. Jezdici so izlili nanje več ko sto posod bencina in ga zažgali. Hkratu je druga skupina napadla suho travo. A še skozi plamene so brzele mravlje v napad in spet in spet smo se morali boriti z njimi. Šele proti večeru je ponehala divjost mravelj in poslednji ostanki so se razšli proti gozdu.

Trdi orehi

Bolj ko se približuje čas za otvoritev državljsanske šole, bolj se oglašajo ljudje, ki imajo vsakovrstne težave na sodnji glede podelitve državljskih papirjev. Uredništvo ima dovolj posla s takimi slučajmi. En prav trd oreh nam je bil predložen te dni od neke rojakinje. Dotična ženska, katere sedanji mož ni državljan, je zaprosila za državljanstvo. Njen prvi mož, ki je bil rodom iz Rusije, je umrl pred mnogimi leti. Njen drugi mož ni državljan, zato pa sama išče državljanstvo. Ko je vložila prošnjo in je bila izprašana, je bilo vse v redu, toda natančni eksaminirer je zahteval rojstni list njenega prvega moža, rodom iz Rusije. Taka zahteva ni nič kaj posebnega, in se rojstni in krstni list lahko dobi iz skoro slehne države, toda iz boljševiske Rusije pa je težko kaj dobiti. Prvi tam rojstva otrok niso vpisovali v uradne občinske knjige, pač pa se je rojstvo vpisalo samo v cerkvene knjige. Ko so prišli boljševiski v Rusijo na vladno, so porušili cerkev v vasi, kjer je bil dotični rojen, in tudi občinski urad je prenehal poslovati. Sedaj pa iščite rojstni list! No, naš uprava gre ljudem na roke in se bo dalo na kak drugi način zadevo poravnati. To je en sam primer izmed stoterih, s kakšnimi problemi imamo dnevno opraviti v našem uradu.

Zastopnik Greena primerja Lewisa Hitlerja

New Haven, Conn., 11. sept. Frank Fenton, osební zastopnik Wm. Greena, predsednika A. F. of L., je izjavil na konvenciji Connecticut State Federation of Labor, da je C. I. O. organizacija kriva, da se ni letos organiziralo 2,000,000 ameriških delavcev. Je dejal Fenton: "Meni se zdi, da je Lewis obseden z idejo diktatorstva. On misli, da če je Hitler, bivši obeševalec papirja postal diktator Nemčije, da lahko postane tudi on, bivši premožav, diktator Amerike." Konvencija delavske stranke v državi Connecticut je odobrila tudi ves Rooseveltov program, kot reformo najvišje sodnje, postavbo glede delavskih plač in postavbo glede graditve cenenih hiš. Konvencija je tudi obsodila organizacijo vigilantov, ki skušajo uničiti delavske organizacije za časa štrajkov.

MALI OGLASI

Išče se prodajalec

ki bi prodajal moko groceristom v clevelandski okolici. Mo. ra biti star nad 35 let. Vprašajte pri Minneapolis Flour Co., 6000 Park Ave., Tel. Michigan 0762. (216)

Nprodaj je stiskalnica

in mlin, vse v dobrem stanju. Na rjuhe. Se proda po nizki ceni. 7416 Myron Ave. (215)

Pozor!

Ženska bi rada dobila delo, da bi prala in likala perilo na domu. Vprašajte za naslov v uradu tega lista. (215)

Išče se

delavca za farne. Vzame se le one, ki imajo skušnje. Plača po dogovoru. Zglasite se na 1086 E. 71st St. (214)

Naprodaj je

hiša za dve družini, 5 sob zgoraj in spodaj, v bližini Delavan Rd in E. 177th St. Cena za hitrega kupca samo \$4950, takoj \$800, drugo kot rent.

Bungalow, 5 sob, fino kopalnice in ognjišče, na Ormiston Ave., veliko podstrešje, se lahko priredi še ena soba. Cena \$4300, takoj \$900, drugo je Home Loan La Salle Realty Co. F. J. Turk 838 E. 185 St. KEn. 3153-W (218)

Štiri sobe

se dajo v najem. Vse na novo dekorirano. Vprašajte na 6301 Glass Ave. (Sep. 10, 13.)

Pošast na barju

Ko smo se približali svojem cilju, je pričel Sir Baskerville nestrno zreti skozi okno in veselo je vzkliznil, ko je spoznal familjarno devonshirsko pokrajino.

"Prehodi sem že mnogo sveta, odkar sem zapustil ta kraj, pa lepše pokrajine nisem našel še nikjer na svetu," je rekel.

"Se nikdar nisem videl devonshirskega rojaka, ki ne bi prisegal o lepoti svoje domovine," sem rekel.

"Ko mi je umrl oče, sem bil okoli šestnajst let star ter nisem še nikoli videl Baskerville Hall-a, ker mi smo živeli v neki hiši ob južni obali. Nato pa sem odšel naravnost k nekemu prijatelju v Ameriko. Zato vama zagotavljam, da je vse to novo zame, tako novo kakor za dr. Watsona, in komaj čakam, da bi uzrl tisto 'barje.'"

"Tako? Nu, potemkaj vam je želja izpolnjena, kajti tukaj se vam nudi prvi pogled na barje," je rekel dr. Mortimer ter pokazal s prstom skozi okno.

Nad zelenimi travniki in nizko linijo gozda, se je dvigal v dalji siv, melanholičen grič, kakor fantastična pokrajina iz pravljicne dežele sanj. Pogledal sem na Baskerville, ki je sedel ob oknu ter nepremično zrl na barje, v čigar območju so že toliko časa gospodarili možje njegove krvi. Gledal sem njegov temnopolti, ekspresiven obraz in zdaj sem bolj kakor kadarkoli prej občutil, kako je on resničen potomec dolge linije vročerkvinih, ognjevitih gospodurčih mož. Ponos, neustrašnost in moč se je zrcalila iz njegovega čela, iz njegovih senzitivnih nosnic in sivih oči.

Vlak se je ustavil na mali postaji in izstopili smo. Zunaj postaje je čakal voznik, ki je bil katerega je bilo zapreženih dvoje konj. Naš prihod je moral vsekakor pomeniti velik dogodek, kajti načelnik postaje in železničarji so se gnetli okoli nas ter se kosali, kdo nam bo pomagal z našo prtljago. Bila je krasna podeželska pokrajina, ki se je nudila očem, zato sem bil tem bolj presenečen, ko sem pri vratih postaje uzrl dveje vojakom podobnih uniformiranih mož, ki sta se naslanjala na svoji kratki karabinki ter nas zvedavo gledala, ko smo stopali mimo njih. Kočijaž, mal, čokat mož, je spoštljivo pozdravil

Sira Henryja, in nekaj minut zatem smo že drdrali po široki beli cesti. Na obeh straneh ceste so se razprostirali zeleni travniki in tu in tam so kukala izmed drevja okenca posameznih hiš.

Voz je zavil z glavne ceste na stransko pot, izvoženo od koles, ki so že stoletja vozila po njem, in vozili smo se skozi bujno vegetacijo, ki je pozdravljala vračajočega se gospoda Baskerville domačije.

"Hoj, kaj pa to pomeni?" je vzkliznil dr. Mortimer.

Ko smo zavili okoli ovinka ter zagledali prve sledove barja, se je nudi našim očem pogled na nekaj, kar je izgledalo prvi hip kakor nepremična kamenita soha. Na nekem vzvišenem gričku je bil namreč kakor spomenik nepremičen vojak na konja, držeč svojo karabinko s kopitom uprto ob koleni, pripravljeno za trenuten odstrel. Videli smo, da je opazoval cesto, po kateri smo se vozili.

"Kaj pa je to, Perkins?" je vprašal dr. Mortimer.

"Iz Princetown jetnišnice je pobegnil neki kaznjenelec, gospod. Zdaj je preteklo že tri dni, kar je na svobodi, in pazniki stražijo vse postaje in vse poti ter oprežujejo za njim, pa dozdaj brez uspeha. In kmetje tu okoli so zaradi tega vznemirjeni, to mi lahko verjamete, gospod."

"Well, kolikor mi je znano, dobil pet funtov tisti, ki more dati kakšno pojasnilo o ubeglem kaznjencu."

"Da, gospod, res je. Toda pet funtov je koncem konca prekleto malo, če pomislite na možnost, da vam bo pri tem prerezano grlo. Vidite, to ni noben navaden kaznjenelec. To je človek, ki se ničesar ne boji."

"Kdo pa je potemkaj?"

"Seldon, morilec iz Notting Hilla."

Prav dobro sem se spominjal slučaja, za katerega se je zanimal tudi Holmes, in sicer zaradi grozovitosti in brutalnosti, s katero je bil izvršen dotični umor. Morilec je samo zato ušel vešalom, ker je vladal dvom o njegovi zdravi pameti, tako grozoten je bil oni umor. Naš voznik je med tem došel na holmec in pred nami se je razprostrlo ogromno barje. Preko njega je bil mrzel veter, da nas je zazebllo. Torej tamkaj nekje, na tem prostranem barju, preži neki satanski človek v kaki duplini, prav kakor divja zver, ki ga je človeštvo izločilo iz svoje družbe. Celo Baskerville je utihnil ter se tesneje zavil v svojo suknjo.

Kmalu nato smo pod seboj uzrli skupino hrastov in bukev, katerih debela so bila ukrivljena od sile let in viharjev. Iz nad tega drevja je molelo v zrak dvoje stolpov. Voznik je pokazal z bičem v tisto smer in rekel:

"Baskerville Hall."

Gospodar je vstal na vozu in strmel na domačijo zardelih lic in sijajočih oči. Nekaj minut pozneje smo dospeli do velikih vrat v železni ograji, katerih te-

čaji so bili vzdani v dva stebra, ki sta stala ob straneh. Poslopje je bilo zgrajeno iz črnega granita in lest, toda pred starim poslopjem je stalo novo, napoln izgotovljeno s Charlesovim južnoafriškim zlatom.

Skozi vrata smo dospeli v alejo, ob katere straneh je stalo mogočno drevje ter tvorilo nekako arkado nad potjo. Baskerville se je zdrznil, ko je pogledal po aleji proti njenemu drugemu koncu, kjer se je svetlikala samotna hiša.

"Ali je bilo tam?" je vprašal z nizkim glasom.

"Ne, ne, ona aleja je na drugi strani."

Mladi dedič se je ozrl naokoli z mrkim obrazom.

"Saj ni čudo, če je moj stric v kraju, kakršen je ta, slutiti, da se mu bliža nesreča," je dejal. "Dovolj je, da pogled na to prestraši vsakega moža. V teku šestih mesecev bo tukaj električna razsvetljava in zagotavljam vam, da kraja ne boste več poznali."

Hiša je stala pred nami. Na pročelju hiše je bila veranda. Vsa pročelna stran je bila obrasla z bršlinom, in iz centralnega bloka sta se dvigala kvišku dva stolpa, v katerih je bilo obilo lin. Na levo in na desno od teh stolpov so bila bolj moderna krila poslopja iz črnega granita. Skozi težko zastrta okna je sijala medla luč, in iz dimnika, ki je stal na strmi strehi, se je vil črn dim.

"Dobrodošli Sir Henry, dobrodošli v Baskerville Hallu!"

Iz sence verande je stopil neki človek visoke postave, da odpre vrata voza. V žolti luči, ki je svetila iz veže, se je videlo silhueto neke ženske. Stopila je ven ter pomagala možu razkladati prtljago.

"Saj nimate nič proti temu, če se odpeljem naravnost domov, Sir Henry? Moja žena me pričakuje," je rekel dr. Mortimer.

"Ostanite vendar in boste z nama večerjali."

"Ne, iti moram. Najbrže me čakajo opravila. Rad bi ostal ter vam pokazal po hiši, pa saj vem, da vam bo Barrymore bolj všeč vodnik kakor bi vam bil jaz. Torej zbogom, in nikar ne oklevajte, pa bilo podnevi ali ponoči, da ne bi poslali pome, čim mislite, da bi vam mogel biti na uslugo."

Ropot voza se je počasi oddaljeval doli po aleji, dočim sva jaz in Sir Henry stopila v vežo, katere vrata so se težko zaprla za nama. Bila je velika, lepa sobana, v kateri sva se zdaj znašla, z krasnim lesenim stropom in bruni iz hrastovega lesa. V velikem starinskem kamninu so gorela debela grčeva polena, ki so prasketale širila po prostoru prijetno toploto. S Sir Henryjem sva se ustavila pred kamninom ter iztegnila roke proti plamenom, ker oba sva bila premrazena od dolge vožnje. Nato pa sva se ogledala okoli sebe, po visokih oknih z deloma poslikanimi šipami, po raznih grbih in po nagačenih glavah jelenov, ki so bile pritrjene na stenah.

"Prav tako je, kakor sem si predstavljal," je rekel Sir Henry. "Ali mi to prava podoba starega rodbinskega doma? Če pomislim, da je to ona ista dvorana, v kateri so nad pet sto let živeli moji ljudje!"

Videl sem, kako mu je njegov temnopolti obraz zažarel v mladeniškem vžvičenju. Svetilka pod stropom je razlivala najin svoj soj, kjer je stal, toda dolge sence so se odbijale od sten ter visele kakor črni prameni nad njim. V tem trenutku se je vrnil Barrymore, ki je bil med tem odnesel najino prtljago v najino sobi. Zdaj je stal pred nama v oni značilni pozi dobro treniranega služabnika. Bil je to značilen človek, velik in lep mož, s polno črno brado, bledega in distigiranega obraza.

"Ali želite, da vama takoj serviram večerjo, gospoda?"

"Kaj je že gotova?"

"V nekaj minutah, gospod. V svojih sobah bosta našla vročo vodo. Moja žena in jaz bova z veseljem ostala pri vas, dokler ne izvedete nove preuredbe, toda razumljivo je, da bo ta hiša v sedanjih novih razmerah potrebovala dokajšnjo skupino služabništva."

"V kakšnih novih razmerah?"

"Reči mislim le, da je Sir Charles vodil zelo preprosto in skromno življenje, in da sva midva z ženo zadostovala za njegovo potrebo. Vi pa boste imeli po vsej priliki več družbe, zato bo treba izprememb v vašem gospodinjstvu."

"Mar menite s tem reči, da želite vi in vaša žena oditi?"

"Samo, če je vam tako prav, gospod."

"Toda vaša rodbina je bila z nami skozi generacije, ne? In jaz nikakor ne želim pričiti svoje življenja tu s tem, da bi prelomil s starimi rodbinskimi tradicijami."

Zdelo se mi je, da sem opazil na služabnikovem bledem obrazu nekaj, kar bi mogel označiti za ganotje.

"Prav tako čutim jaz, gospod, in tudi moja žena. Toda da govorim resnico, gospod, moram priznati, da sva bila midva z ženo zelo navezana na Sira Charlesa, in da nama sedaj to okolje povzroča preveč žalosti. Bojim se, da ne bova mogla biti v Baskerville Hallu nikoli več vesela."

"Kaj pa nameravata storiti?"

"Ne dvomim, gospod, da ne bi uspela v kake vrste trgovini. Zaradi Sira Charlesove velikodušnosti sva v stanju kaj pričeti. Zdaj pa, gospod, bo morala prav, da vam pokažem vaše sobane."

Pod stropom okoli dvorane je tekla galerija, na katero so vodile dvojne stopnice. Od te centralne točke sta se raztezala dva koridorja po vsej dolžini poslopja, iz katerih so se odpirala vrata v spalnice. Moje spalnica je bila v istem krilu kakor Baskervilleva in tudi tik njegove. Te sobane so se zdele mnogo bolj moderne kakor pa centralni del hiše, in številne sveče so stori- le svoje, da sem se iznebil onega otočnega vtisa, ki sem ga do- bil, ko sem vstopil v to hišo.

Jedilnica pa je bila prostor sene in otočja. Na stenah so visele slike. Baskervillskih go- spodov, naj njimi pa se je bočil okajeni strop. Bila je kaj oto- čna slika, ko sva sedela sama v tej ogromni jedilnici. Na naju je gledala vrsta Baskervillskih prednikov v vseh mogočih no- šah, od vitevov Elizabetine do- be do Regentstva, ki so nama tvo- rili svojo molčečo družbo. Med večerjo sva malo govorila in bil sem resnično vesel, ko je bila večerja pri kraju in ko sva odšla v moderno biljardnico, kjer sva si zapalila vsaj svojo cigareto.

"Pri moji veri, nič kaj vesel prostor!" je rekel Sir Henry. "Morda bi se človek sčasoma vživel v vse to, toda za zdaj pri- znam, da se mi zdi, da ne spadam v to sliko. Prav nič se ne čudim, če je prišlo mojemu stricu iti na živce, ko je živel v taki hiši kot je ta. Toda, če vam je prav, bom odšel nocoj zgodaj k počitku, in jutri zara- na se nam bodo stvari pokazale v svetlejši luči."

Preden sem legel, sem odgnil zastore pri oknu svoje spalnice ter pogledal skozenj. Mojemu pogledu se je nudila trata baš nasproti vežnih vrat. Skozi veslajoče oblake je prikukal prvi ščip meseca. Preko vrhov dreves sem opazil nekaj skalnatih pečin, potem pa veliko ni- žno melanholičnega barja. Spu- stil sem spet zaveso in čutil, da mi je ta pogled zapustil tak vtis kakor vse ostalo, kar sem videl tu.

Legel sem v postelji ter poizkušal zaspati. Obračal sem se na postelji sem in tja, toda spanca ni hotelo biti. Nekje v daljavi je udarila ura v zvoni-

ku tri četrti, sicer pa je ležal mrtvaški molk nad to staro hišo. Takrat pa nenadoma, v mrtvaški tišini gluhe noči, je dosegel moje uho glas, jasen, resonanten in nedvomljiv. Bilo je jokanje ženske, pritaženo, daveče ihtenje osebe, ki je pod vtisom žalosti, katere ne more obvladati. Sedel sem v postelji ter napeto poslušal. Glas ni mogel biti daleč in je moral biti na vsak način v hiši. Se polne pol ure sem prisluškoval z napeti- mi živci, toda razen bitja ure v daljnem zvoniku in šušljanja bršlina na zidu, je ostalo vse tiho.

SESTO POGLAVJE Brat in sestra Stapleton

Sveže lepota naslednjega jutra nama je ublažila vtis, ki sva ga dobila prejšnjega večera ob najinem prihodu v Baskerville Hall.

Ko sem sedel s Sirom Henryjem pri zajtrku, je slednji rekel: "Menda sva sama vzrok najinemu sinočnjemu vtisu, ne pa hiša. Bila sva utrujena in premrazena od dolge vožnje, pa sva videla vse v neprijazni luči. Zdaj pa sva spočita in sveža in vse izgleda prijazneje."

"Res je," sem odvrnil, "pa kljub temu ni bilo vse zgolj vprašanje domišljije. Ali ste morda tudi vi slišali ponoči nekoga, ki je jokal in ihtel, po vsej priliki neka ženska?"

"Čudno. Tudi meni se je zdelo, ko sem že napol zaspal, da slišim nek jok. Toda pozneje sem menil, da so bile vse to sanje."

"Jaz pa sem natančno slišal in sem prepričan, da je bil to jok ženske."

"Hm, glede tega morava nemudoma povprašati," je rekel Sir Henry. Pozvonil je ter vprašal vstoplega Barrymora, če mu more stvar pojasniti. Zdelo se mi je, da je postal služabnikov obraz še bledejši kakor je bil, ko je slišal gospodarjevo vprašanje.

"V hiši sta samo dve ženski, Sir Henry," je odvrnil. "Ena je služkinja, ki spi v drugem krilu poslopja, druga pa je moja žena, glede katere vam pa jaz lahko zatrdim, da ona ni jokala."

In vendar je lagal, ko je to rekel, kakaj takoj po zajtrku sem se srečal z Mrs. Barrymore na dolgem koridorju, ko ji je sijalo solnce polno v obraz. Bila je to velika, impasivna ženska z resnim skoraj otroškim izrazom okoli ust. Njene oči pa so bile od jake rdeče ter so me gledale izza oteklih in nabreklih trepalnic. Morala je biti torej ona, ki je ponoči jokala, in če je jokala, je moral njen mož vedeti o tem. In vendar je rekel,

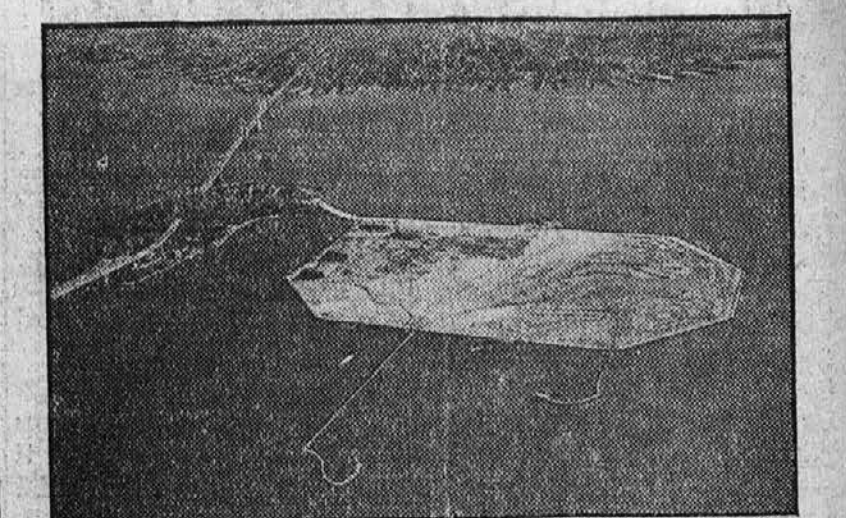
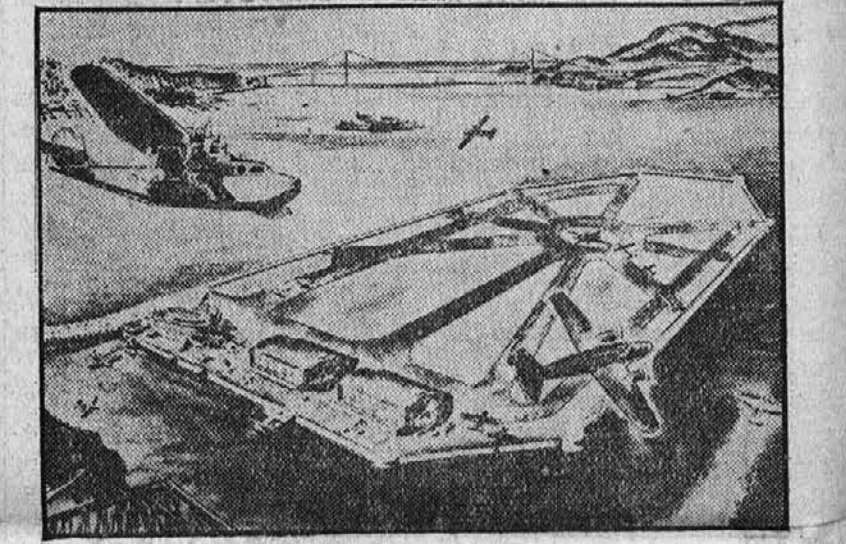
ga videla v drožki na Regent Streetu? Tale črna brada je bila prav lahko ista. Izvošček je sicer opisal moža kot nekoliko nižjega, pa taka pomota se kaj lahko pripeti.

Charles Gorrell, znani radio humorist od dvojice "Amos'n Andy" se priučuje kuhinjski umetnosti, da bo o tem nekaj vedel, ko se poroči z Alyce McLaughlin.

Marsha Hunt, filmska igralka, v lepi jesenski obleki.

V San Francisco zalivu ja otok, ki meri eno štirjaško miljo, in ki so ga ustvarile človeške roke. Za otok se je porabilo 20.000.000 kubičnih jardov peska in je največji umetni otok na svetu. Tukaj se bo leta 1939 vršila mednarodna razstava, potem bo pa na otoku zrakoplovno pristanišče.

V Ameriki postajajo takozvani "County Fairs", po naše semeni, vedno bolj popularni. Zgorej na sliki vidite farmarska dekle- ta v kontestu pri molžnji in spodaj na sliki pa konjske dirke, ki so vedno privlačen pojav na teh sejmih. Najlepšo živino in najboljše farmarske pridelke pripeljejo na te sejmje. V okolici Clevelanda so taki sejmji najbolj zanimivi v Berea in Painesville.

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.

v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;

POSILJA denar v staro domovino točno, po dnevnih cenah;

OPRAVLJA notarske posle.

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

LOUIS OBLAK

TRGOVINA S POŠTIVOM

Pošitvo in vse potrebščine za dom.

6612 ST. CLAIR AVE.

Henderson 2978

WOLFF HEATING CO.

GRELNI INŽENIRJI

GORAK ZRAK, PARA, VROČA VODA, AIR CONDITIONING

Popravljalni deli za vse vrste boilerje in furnance

DO 3 LETA ZA PLAČANJE

Postavite si grelni sistem in začnete plačevati v septembru

Vprašajte za Stefan Robash, naš zastopnik

715 East 103rd Street GLENVILLE 9218

Vabijo se tudi naročniki izven mesta